

La Constitució catalana i el caos (II)

written by Alfredo Bienzobas | 9 de novembre de 2020

La Constitució espanyola del 78 ens va servir per **aprendre** que no és acceptable, en termes democràtics, que set persones es reuneixin en un despatx i, sotmeses a tota mena de pressions, redactin una constitució que la ciutadania acaba validant perquè no hi ha res de millor i vol fugir del passat.

Hem **après** de les constitucions elaborades més recentment la importància de la participació i la mobilització ciutadanes en el procés constituent. L'experiència islandesa ens recorda que la partitocràcia pot fer naufragar una proposta popular constituent, però que l'experiència acumulada, en el procés d'elaboració, no es perd.

Hem de veure el procés constituent com una discussió col·laborativa en què participa el conjunt de la ciutadania interessada, que cerca arribar a acords sobre els aspectes fonamentals que han de definir el contingut i funcionament econòmic, polític i social del seu futur estat.

La crida és als ciutadans, no simplement els que ostenten veïnatge català. És clar que aquells que no estan per l'exercici efectiu del dret d'autodeterminació s'autoexclouen. No dubtem que, a l'avantguarda d'aquest grup, trobarem la burgesia enriquida a l'ombra del franquisme, els que viuen del BOE o els que han canviat la seu social de les empreses que representen. També els que tenen el cor a un costat i la butxaca a l'altre.

L'esperit col·laboratiu que ha de presidir la discussió constituent no és aliè als desacords, que hauran de resoldre's mitjançant el vot. Haurem d'abordar el temari constituent partint d'un decidit posicionament de progrés tant en l'esmena del present com en les previsions de futur. També caldrà

esbrinar què té rang constitucional i què no, o com superar el fet que alguns temes a tractar són poc coneguts –de vegades invisibles– o complexos i l’elaboració d’una proposta constituent requereix coneixements que cal adquirir. Hi ha altres qüestions que també semblen rellevants com podria ser la durada del procés deliberatiu i la seva conclusió.

Tal com hem assenyalat, la discussió constitucional hauria de basar-se en idees de progrés, d’aprofundiment de la democràcia econòmica, política i social, fet que implica una intensa participació de la ciutadania en els afers públics, un propòsit internacionalista que busqui la cooperació entre els pobles, una concepció igualitària, pròspera, basada en el bé comú, alliberadora de totes les opressions, feminista, solidària, pacífica, sostenible, que restableixi una relació reparadora i de concòrdia amb la natura.

Hauríem d’entendre que és constitucional tot allò que el poder constituent, els ciutadans, vulguin que figuri a la constitució. La constitució és un document de present i de futur que té la seva base en l’experiència acumulada pels ciutadans en el passat i en la seva voluntat de transformació de l’esdevenidor. Negar que alguna cosa és constitucional és absurd si la ciutadania s’expressa en aquest sentit.

La brevetat o amplitud del text dependrà de la capacitat de síntesi del poder constituent, però aquest fet formal sempre vindrà condicionat per la magnitud de la realitat que es pretén transformar, del rumb que es pretengui fixar i, també, per la naturalesa, composició, elecció i possible revocació dels membres de l’òrgan que haurà d’interpretar-la o resoldre els conflictes que susciti la seva aplicació.

La naturalesa d’un debat informat requereix pautar el temps. Malauradament sembla que el temps no ens apressa. Això ha de permetre un debat aprofundit que arribi a tothom. El resultat ha de ser coherent en el seu contingut. No hi ha d’haver contradiccions ni fissures a l’edifici constitucional. També

cal recordar que en una constitució és tan important el que es diu com el que no es diu.

La discussió constituent haurà de comptar amb l'apoderament d'amplis sectors de la ciutadania. Es tracta d'un procés de debat conceptual que hauria de generar un creixement de la consciència ciutadana en l'àmbit social i polític. El poble pren les regnes del seu destí. És bàsic que la discussió vagi acompanyada d'informació, de formació i coneixement de causa. No es pot posar en marxa un debat col·laboratiu sense suficient comprensió dels temes a tractar i de les possibles respostes que s'articulen.

La discussió constitucional implica la formació d'un estat de caràcter republicà en el qual la condició de ciutadà, per les obligacions i drets que ha de comportar, podria significar la superació tradicional de filiació o lloc de naixement. També hauríem de redefinir, no només els drets dels ciutadans, sinó les mesures a adoptar perquè aquests drets restin implementats de manera efectiva. Es fa imprescindible objectivar la Constitució, que superi la fase de simple declaració de principis i esdevingui una clara definició d'un model a desenvolupar fidelment pels òrgans de l'estat.

Segurament del debat naixerà la consagració del quart poder de l'estat, la ciutadania, que hauria de transformar-se en element central de la governança, avui delegada (segrestada?) a uns partits cada vegada més autònoms i allunyats dels seus mandants, que podria quedar substituïda per una participació activa, reforçada per institucions, com l'elecció directa dels responsables polítics i judicials, la revocació de càrrecs, la participació en les decisions polítiques i la proposició, aprovació i abrogació de lleis mitjançant referèndum.

Però la discussió dels temes polítics constituents va vinculada directament al model econòmic del qual pegen, el paper de les relacions productives, l'organització i equilibri territorial i, especialment, la nostra relació amb la Mare

Terra. Una constitució només garantirà el benestar de les persones si obre el camí a una democratització de l'economia basada en el bé comú, el repartiment just del treball i de la riquesa. L'objectiu és la felicitat i el benestar de les persones, no la producció i el consum. Cal establir amb tots els ciutadans del món relacions de cooperació i pau.

El temari de la discussió constituent no sols és corrector de disfuncions del passat, ha de definir un futur de felicitat. Hem de plantejar-nos com la futura constitució serà un dic enfront de les formidables agressions a la democràcia que, a curt i mitjà termini, patirà a mans d'uns pocs oligopolis que tenen per objectiu hegemònic establir una autocràcia mundial mitjançant l'extensió i aprofundiment del **caos**.